

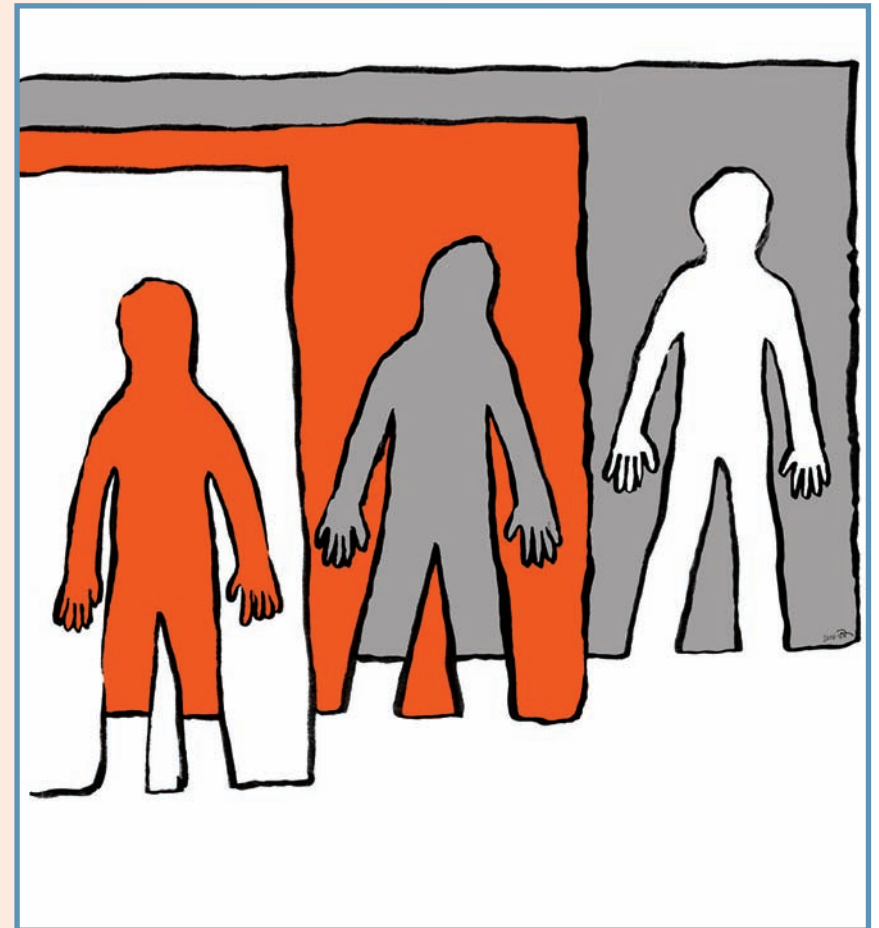
SOKFÉLÉK VAGYUNK

SZKA_103_37

A modul szerzője: Takáts Rita

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A földönkívüli					
A	Ha a gyerekek részt vettek a <i>Hol élünk a Földön?</i> című, 2. osztályosoknak készült modul megvalósításában, akkor a tanító felidézi ennek élményét. 10 perc	Élmények felidézése Motiválás	Frontális munka – beszélgetés		
B	Akik nem ismerik a fent említett modult, azoknak a tanító elmondja a történetet: „Sokan kutatják, van-e élet a Földön kívül is, ám tudományos bizonyítékot eddig nem találtak rá. Van, aki hisz a földönkívüliek létezésében, és van, aki nem. Mi most mégis egy ilyen lényről szóló mesét fogunk játszani, és ha számotokra is elfogadható, akkor egyezzünk meg abban, hogy ez a földönkívüli hozzánk érkezett vendégségbe. A mi segítségünket kéri, hogy tanítsunk meg neki a fontos dolgokat az emberekről. Próbáljunk meg hiteles képet kialakítani magunkról, tehát nyugodtan beszélhetünk neki a problémáinkról és a rossz dolgokról is, de azért mutassunk meg neki minél több érdekes, értékes és szép dolgot.” A tanulók egy rajzot készítenek, hogy szerintük hogyan nézhet ki a földönkívüli lény. 10 perc	Motiválás	Frontális munka – beszélgetés Egyéni munka – ábrázolás	Rajzlap, rajzeszközök	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Beszélgetőkör					
A	Az osztály a beszélgetőkör elnevezésű kooperatív módszer szerint tárgyalja meg, hogy mi azonos és mi különböző bennük. 10 perc	Rendszerező- és összefüggéskezelő-képesség	Kooperatív tanulás – beszélgetőkör		
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Levél					
A	A pedagógus a következő bevezetéssel indítja a feladatot: „A földönkívüli egy levelet küldött nekünk, melyhez színes képeket mellékel néhány emberről.” Megmutatja ezeket a képeket (afrikai, ázsiai, európai emberek) a gyerekeknek. Majd így folytatja: „Azt kérdezi a levelében, hogy a képen látható lények vajon mind emberek-e, vagy más-más élőlények képviselői?” 5 perc	Vizuális és verbális információ befogadásának képessége	Frontális munka – tanítói bemutatás	D1 (Levél)	a tanító által hozott képek
II/b Hasonlóságok és különbségek					
A	A tanulók csoportokat alkotnak. Szóforgóval írásban összegyűjtik, hogy a képen látható emberek miben különböznek, és miben hasonlítanak egymásra. Külső és belső jegyeket is gyűjtenek. A csoportok ismertetik a megoldásokat. 10 perc	Együttműködés csoportban Összefüggéskezelő-képesség	Kooperatív tanulás – szóforgó Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	A tanító által hozott képek, papír, írószer	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Add tovább a mozdulatot!					
A	A gyerekek körben állva utánozzák a pedagógus, majd az egymás által útjukra indított érzelmi megnyilvánulásokat, gesztusokat. Olyan elemeket válasszunk, melyek általános érvényűek (pl. sírás, nevetés, félelem, harag, köszönetnyilvánítás stb.). A gyerekek nevezzék is meg a látott gesztusokat. 10 perc Az első óra vége.	Nonverbális kommunikáció Empátia Szabálykövetés	Frontális munka – gesztusjáték		
II/d Gesztusjáték					
A	A gyerekek párokban valamilyen érzelem kinyilvánítását játsszák el egymás felé (némán), a nézőknek pedig ki kell találniuk a megjelenített érzelmet. 10 perc	Nonverbális kommunikáció Empátia Együttműködés párban	Páros munka – gesztusjáték,		
II/e A tervezés előkészítése					
A	Az osztály közösen összegyűjti, milyen különböző időjárási viszonyok között élnek az emberek a Föld különböző pontjain. 10 perc	Ismeretszerző képesség Összefüggéskezelő-képesség	Frontális munka – beszélgetés		

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/f Tervezés					
A	A tanító szétosztja a csoportok között a különböző földrajzi helyeket. A csoportok lakóházakat terveznek az adott éghajlatú helyekre (pl. sivatag, esőerdő, sarkvidék stb.), figyelembe véve a rendelkezésre álló anyagokat is. 20 perc	Kreativitás Együttműködés csoportban Logikus gondolkodás Képi kifejező képesség	Csoportmunka – ábrázolás	Papír, rajzeszközök	P2 (Éghajlatkártyák)
B	A gyerekek párokat alkotnak. A pedagógus minden párnak kioszt egy adott éghajlatú helyet (pl. sivatag, esőerdő, sarkvidék stb.), ők pedig ruhát terveznek egy olyan embernek, aki ezen a helyen él. 20 perc	Kreativitás Együttműködés párban Logikus gondolkodás Képi kifejező képesség	Páros alkotás	Papír, rajzeszközök	P2 (Éghajlatkártyák)
II/g Értékelés					
A	Az elkészült munkákat a csoportok bemutatják egymásnak. Majd egy táblóra ragasztják az emberek képeivel együtt. Ezt fogják jelképesen elküldeni a földönkívülinek. 5 perc A második óra vége.	Értékelés Összegzés	Csoportmunka – táblókészítés		egy nagy karton vagy csomagolópapír, ragasztó, gyurmaragasztó

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/h Játék a kirekesztésről					
A	<p>Tanítói instrukció: „Erdőlakó kismadarakat fogunk játszani. Mindannyian apró színes madarak leszünk, akik egy fészekben születtek. De van köztünk egy kakukkfőka, amelyik sokkal nagyobb nálunk, és sűrű a színe.”</p> <p>A gyerekek kisebb csoportokban néhány jelenetet játszanak el arról, hogy milyen konfliktus lehet a madarak és a kakukkfőka között. Az elkészült jeleneteket be is mutathatják egymásnak.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Verbális és nonverbális kommunikáció</p> <p>Beleélés</p> <p>Problémaérzékenység</p>	Csoportmunka – improvizáció		
B	<p>Tanítói instrukció: „Arról fogunk játszani, hogy a nagyobbak vagy a felnőttek sokszor nem tekintik egyenrangúnak a kisebbeket, és ezért kirekesztik őket. Kisebb csoportokban olyan szituációkat tervezünk meg, és játszunk el, melyekben a többség valamiért kirekeszt valakit. Lehet ez otthoni, iskolai vagy játszótéri helyzet is. Utána bemutatjuk egymásnak a jeleneteket. Az értékeléshez a pedagógus adhat szempontokat is, pl.: Figyelmesek voltak-e egymással a csoport tagjai? Mindenki részt vett-e a játékban?</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Verbális és nonverbális kommunikáció, motívumelsajátító</p> <p>Beleélés</p> <p>Problémaérzékenység</p> <p>Véleményalkotás</p>	Csoportmunka – improvizáció		

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/i Gyűlés					
A	A feladat leírása: a madarak összegyűltek, hogy az őket ért sérelmek miatt elküldjék a kakukkfiókát. A kakukk szerepét a pedagógus vállalja, így egyrészt szerepen belül „provokálhatja” a többi madarat, másrészt biztosíthatja a gyerekek pszichés védelmét. A madarakat játszó gyerekeknek közölniük kell döntésüket a kakukk-kal. 5 perc	Verbális és nonverbális kommunikáció Problémaérzékenység Döntésképesség	Frontális munka – improvizáció		
B	Most a játékot megfordítva azt játszhatják el a csoportok, hogy ugyanezekben a helyzetekben hogyan lehet valakit bevonni a közös tevékenységbe vagy döntésbe. Az elkészült jeleneteket be is mutathatják egymásnak. 15 perc	Verbális és nonverbális kommunikáció Problémaérzékenység Döntésképesség	Csoportmunka – improvizáció		

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Gondolatkövetés					
A	A feladat leírása: „Mindenki készítsen egy szobrot, mely a kakukkfiókát ábrázolja, miután kiközösítették.” A gyerekek vállát megérintve hangosítsuk ki a kirekesztett fióka gondolatait. „Formázz a testeddel repülő madárkát, ha ma a csoportban nagyon együttműködő voltál. Legyél gubbasztó madárka, ha nem tudtál együttműködni.” 5 perc	Értékelés Önismeret Empátia	Frontális munka – drámajáték – szobrok		
III/b Befejezetlen mondat					
A	Mindenki írja a színes, kivágott emberfigurákra a saját befejezését a következő megkezdett mondatához: „Engem azért lehet szeretni, mert...” 10 perc	Értékelés Empátia Önismeret	Egyéni munka – fogalmazás	A pedagógus által hozott emberfigurák	.
III/c Tablókészítés					
A	A kivágott emberfigurákat is a tablóra ragasztják, melyet a földönkívülinek állítottak össze a tanulók. A tablót ki lehet tenni az osztályban emlékeztetőül. 5 perc	Összegzés Az elsajátított viselkedési motívumok rögzítése	Frontális munka – tablókészítés	A már elkészült tábló, ragasztó	

MELLÉKLETEK

P1 DRÁMAPEDAGÓGIAI KONVENCIOK

A modulban használt, kevésbé ismert drámapedagógiai munkaformák (konvenciók) leírása.

Tablók (állóképek)

A résztvevők csoportjai a saját testükből „hoznak létre” egy képet az adott pillanat, egy elgondolás vagy egy téma ábrázolása, kifejezése és tisztázása érdekében. Egyetlen csoporttag is „alkothatja” a képet.

Improvizáció

A csoportok egy-egy hipotézis ábrázolására vagy a cselekmény egyéb lehetséges megoldási módjainak szemléltetése végett rögtönzéseket terveznek meg, készítenek elő és mutatnak be. Az improvizációk az adott szituáció vagy élmény aktuális értelmezését mutatják meg.

A pedagógus szerepében

A pedagógus (vagy a segítő) úgy kezeli a kontextus által nyújtott színházi és tanulási lehetőségeket, hogy – kontextuson belül – egy megfelelő szerepbe lép az érdeklődés felkeltése, a tevékenység irányítása, a részvétel ösztönzése, a feszültségteremtés, a mélyebb átgondolásra készítés, az alternatívák, választási lehetőségek nyúj-

tása, a történet felépítésének segítése érdekében. A tanár szerepbe lépésének célja továbbá, hogy lehetőséget teremtsen a csoporttagok számára, hogy a szerepeket felvéve kapcsolatba léphessenek egymással. A tanár tevékenysége korántsem spontán: a drámában való részvételén keresztül tanítási célját próbálja meg közvetíteni.

Gyűlés

A valamilyen szerepben lévő csoporttagok összegyűlnek, hogy új információkat szerezzenek, megtervezzék a teendőiket, közös döntéseket hozzanak, javaslatokat tegyenek a felmerülő problémák megoldására stb. A gyűlést vezetheti a pedagógus, de történhet az ő részvétele nélkül is.

Gondolatkövetés

Ez a konvenció a szerepben dolgozó résztvevők egyéni gondolatait, reakcióit teszi hozzáférhetővé a cselekmény fontos pillanataiban. A cselekmény leállítható, és a résztvevők gondolatai „kihangosíthatók”. A gondolatok tablók alkalmazása során is szakba önthetők.

(A leírások forrása: Jonothan Neelands: Konvenciók. In: *Drámapedagógiai olvasókönyv*, szerk. Kaposi László, Magyar Drámapedagógiai Társaság, Marczibányi Téri Művelődési Központ, Budapest, 1995. pp. 157–212.)

P2 ÉGHAJLATKÁRTYÁK

sivatag

esőerdő

szavanna

sarkvidék

magashegyvidék

mediterrán tengerpart